

Sygn. akt V CSK 275/16

POSTANOWIENIE

Dnia 6 grudnia 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Irena Gromska-Szuster

w sprawie z wniosku A.T.
przy uczestnictwie Ar.T.
o podział majątku wspólnego,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 6 grudnia 2016 r.,
na skutek skargi kasacyjnej uczestnika Ar.T.
od postanowienia Sądu Okręgowego w B.
z dnia 21 grudnia 2015 r., sygn. akt II Ca .../15,

odrzuca skargę kasacyjną.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 27 kwietnia 2015 r. Sąd Rejonowy w B. dokonał podziału majątku wspólnego byłych małżonków A.T. i Ar.T.. Oddalił żądanie uczestnika przeniesienia na jego rzecz przez wnioskodawczynię udziału w 1/2 części w nieruchomości stanowiącej działkę nr 1678/10 i udziału 1/10 części w działkach nr 1678/4 i nr 1678/9. Ustalił, że przedmiotem zniesienia współwłasności jest określona nieruchomość położona w M., wartości 416 000 zł, obciążona kredytem budowlano-hipotecznym w wysokości 144 022 zł, zaciągniętym przez oboje małżonków i o tę kwotę kredytu obniżył wartość przedmiotowej nieruchomości do kwoty 271 978 zł. Ustalił, że w skład dzielonego majątku wspólnego wchodzi również przedmioty szczegółowo opisane w postanowieniu, o wartości 64 453 zł, a zatem łączna wartość dzielonego majątku wynosi 336 431 zł. Ustalił, że po ustaniu wspólności ustawowej wnioskodawczyni spłaciła wspólny dług w kwocie 23 823 zł z tytułu kredytu budowlano-hipotecznego a uczestnik spłacił wspólny dług w kwocie 49 696 zł z tytułu nabycia samochodu i w kwocie 3 064 zł z tytułu kredytu budowlano-hipotecznego oraz że wnioskodawczyni osiągnęła korzyść kosztem uczestnika w kwocie 87 103 zł z tytułu wynajmu maszyn i urządzeń. Dokonał podziału majątku wspólnego w ten sposób, że przyznał wnioskodawczyni opisane w postanowieniu ruchomości oraz wierzytelność z tytułu nakładów na nieruchomość w M., a uczestnikowi przyznał tę nieruchomość i pozostałe składniki wymienione w postanowieniu. Rozliczając dokonany podział majątku wspólnego Sąd Rejonowy uznał między innymi, że wnioskodawczyni powinna zwrócić uczestnikowi kwotę 87 103 zł z tytułu osiągniętych jego kosztem korzyści i uwzględnił tę kwotę w końcowym rozliczeniu zasądzając od uczestnika na rzecz wnioskodawczyni kwotę 129 194 zł.

Od powyższego postanowienia apelacje wniosły obie strony.

Postanowieniem z dnia 21 grudnia 2015 r. Sąd Okręgowy w B. oddalił apelację uczestnika a uwzględniając częściowo apelację wnioskodawczyni zmienił postanowienie Sądu pierwszej instancji w ten sposób, że ustalił, iż uczestnik spłacił

wspólny dług z tytułu zakupu samochodu nie w wysokości 49 696 zł lecz w wysokości 16 901,02 zł, uchylił pkt IVc postanowienia ustalający, że wnioskodawczyni osiągnęła kosztem uczestnika korzyść w kwocie 87 103 zł oraz podwyższył zasądzoną od uczestnika na rzecz wnioskodawczyni kwotę 129 194 zł do kwoty 218 302,50 zł zabezpieczając jej spłatę przez ustanowienie hipoteki na nieruchomości przyznanej uczestnikowi. Zmienił też wartość przedmiotu postępowania ustalając ją na kwotę 480 453 zł w miejsce kwoty 336 431 zł. W pozostałej części oddalił apelację wnioskodawczyni i orzekł o kosztach postępowania.

Sąd Okręgowy uznał, że nie ma podstaw do obniżenia wartości dzielonej nieruchomości o kwotę 144 022 zł obciążającego strony kredytu budowlano-hipotecznego, jak również nie ma podstaw do obciążenia wnioskodawczyni obowiązkiem spłaty na rzecz uczestnika kwoty 87 103 zł z tytułu osiągniętych korzyści z wynajmu maszyn i urządzeń. Nie ma także podstaw do przyjęcia, że uczestnik spłacił wspólny dług w kwocie 49 696 zł zaciągnięty na zakup samochodu, bowiem jego spłata z tego tytułu wynosiła jedynie 16 901,02 zł. W konsekwencji zasądził spłatę od uczestnika na rzecz wnioskodawczyni w kwocie 218 302,50 zł, zamiast 129 194 zł.

Od powyższego postanowienia skargę kasacyjną wniósł uczestnik postępowania określając, że zaskarża je w całości i wskazując jako wartość przedmiotu zaskarżenia kwotę 480 453 zł.

Zarzucił naruszenie jedynie art. 212 § 1 i 2 k.c. przez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie polegające na ustaleniu wartości nieruchomości podlegającej podziałowi i przyznanej uczestnikowi na kwotę 416 000 zł i nie odliczenie od tak ustalonej wartości istniejącego na nieruchomości obciążenia hipotecznego z tytułu zadłużenia kredytem hipoteczno-budowlanym w kwocie 144 022 zł, co powoduje, że wartość nieruchomości powinna zostać odpowiednio obniżona o wartość istniejących obciążeń, co z kolei spowoduje obniżenie wartości dopłaty, jaką uczestnik będzie musiał uiścić na rzecz wnioskodawczyni.

Wniósł o uchylenie i zmianę zaskarżonego postanowienia w ten sposób, by w miejsce zasądzonej od uczestnika na rzecz wnioskodawczyni

dopłaty w punkcie 1c postanowienia w wysokości 218 302,50 zł orzec dopłatę z uwzględnieniem obniżenia wartości nieruchomości obciążonej hipoteką, gdzie wartość nieruchomości będzie wynosiła 271 978 zł, w miejsce ustalonej przez Sąd kwoty 416 000 zł.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 519¹ § 4 pkt 4 k.p.c. skarga kasacyjna nie przysługuje w sprawach dotyczących zniesienia współwłasności i działu spadku, jeżeli wartość przedmiotu zaskarżenia jest niższa niż sto pięćdziesiąt tysięcy złotych. Na podstawie art. 567 § 3 k.p.c. przepis ten ma zastosowanie także w sprawach o podział majątku wspólnego. We wszystkich tych sprawach ustalenie składu i wartości majątku podlegającego podziałowi należy do sądu (art. 619 § 1 i art. 684 k.p.c.), który nie jest związany wskazaną przez uczestników wartością przedmiotu podziału ani wartością przedmiotu zaskarżenia.

Ponieważ sprawy działowe skupiają wiele elementów majątkowych a interesy uczestników wzajemnie się przenikają i są w stosunkach między nimi różnicowane, wartością przedmiotu zaskarżenia w tych sprawach jest wartość konkretnego interesu (roszczenia, żądania) skarżącego, a nie wartość całego przedmiotu działu. Tak więc w razie kwestionowania w skardze kasacyjnej wartości składnika majątkowego podlegającego działowi lub wysokości zasądzonej spłaty (dopłaty), wartością zaskarżenia będzie kwota stanowiąca różnicę między wartością składnika majątku przyjętą przez sąd a wskazaną przez skarżącego lub różnica między spłatą, którą wskazał skarżący a spłatą zasądzoną przez sąd. Tylko wyjątkowo, w wypadku kwestionowania samej zasady podziału, wartością przedmiotu zaskarżenia może być wartość przedmiotu działu (porównaj między innymi postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 6 listopada 2002 r. III CZ 98/02, OSNC 2004/1/11, z dnia 21 stycznia 2003 r. III CZ 153/02, OSNC 2004/4/60 i z dnia 26 lipca 2007 r. V CZ 66/07, IC 2008/12/53).

Jak wynika z podstawy kasacyjnej i wskazanego tam zarzutu, uczestnik postępowania zakwestionował postanowienie Sądu drugiej instancji wyłącznie w zakresie ustalenia wartości przyznanej mu w wyniku podziału majątku wspólnego nieruchomości przyjętej na kwotę 416 000 zł, bez odliczenia kwoty 144 022 zł

obciążenia hipotecznego z tytułu pobranego przez byłych małżonków kredytu budowlano-hipotecznego. W konsekwencji zakwestionował wysokość zasądzonej od niego na rzecz wnioskodawczynie spłaty w kwocie 218 302,50 zł wskazując, że powinna być ona określona przy uwzględnieniu, że wartość nieruchomości powinna zostać obniżona o kwotę 144 022 zł, a więc powinna wynosić 271 978 zł zamiast przyjętej przez Sąd Okręgowy kwoty 416 000 zł. Wszystko to prowadzi do wniosku, że przedmiotem zaskarżenia jest co najwyżej jedynie kwota stanowiąca różnicę między wartością nieruchomości ustaloną przez Sąd Okręgowy (416 000 zł) a wartością wskazaną przez skarżącego (271 978 zł), a więc kwota 144 022 zł, nie odliczonego kredytu. Skarżący bowiem nie zakwestionował w skardze kasacyjnej żadnych innych ustaleń ani rozliczeń Sądu drugiej instancji, w szczególności przyjęcia, że nie ma podstaw do zobowiązania wnioskodawczynie do przeniesienia na uczestnika udziału w nieruchomościach, że spłacony przez niego wspólny dług wynosił jedynie 16 901,02 zł, a nie 49 696 zł oraz że nie ma podstaw do obciążenia wnioskodawczynie kwotą 87 103 zł osiągniętych korzyści z wynajmu sprzętu. W konsekwencji zatem rzeczywista wartość przedmiotu zaskarżenia wynosi co najwyżej 144 022 zł, jest zatem niższa od przyjętej w art. 519¹ § 4 pkt 4 k.p.c. wartości przedmiotu zaskarżenia skargą kasacyjną w sprawach o podział majątku wspólnego.

Biorąc to pod uwagę Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁶ § 2 i 3 k.p.c. w zw. z art. 519¹ § 4 pkt 4 k.p.c. odrzucił skargę kasacyjną jako niedopuszczalną.

Sąd nie orzekł o kosztach postępowania kasacyjnego, gdyż zawarty w odpowiedzi na skargę kasacyjną wniosek wnioskodawczynie o zasądzenie tych kosztów odnosił się tylko do żądanie odmowy przyjęcia skargi do rozpoznania i oddalenia skargi, nie obejmował więc orzeczenia o odrzuceniu skargi, które zapadło w sprawie, a którego wydania wnioskodawczynie nie żądała.

jw

kc